

Nenápadná, přesto mimořádná a vzácná celina z období platnosti známek SO 1920

Jako pozoruhodný doplněk našich nedávných seriálů o čs. známkách, razítkách a celistvostech z období plebiscitu 1920 (viz MR 2007 a 2008) předkládáme dnes našim čtenářům ojedinělý objekt: jde o celinovou dopisnici s přitištěnou známkou „Hradčany“ 20 h červenou na žlutohnědém papíru, dofrankovanou „plebiscitní“ známkou „Hradčany“ 20 h modrozelenou s přetiskem SO 1920. **Díky čemu však je tato dopisnice tak ojedinělá?** Vždyť na první pohled vypadá dosti běžně jako řada podobných objektů ve sbírkách sběratelů plebiscitních známek a celistvostí!

Především nutno uvést, že tato dopisnice nebyla do tzv. sporného území čs. poštovní správou v uvedeném období vůbec dodána. V plebiscitním území se zpočátku vyskytovaly dopisnice s přitištěnými známkami „Hradčany“ 10 h a 15 h, používané samozřejmě bez přetisku již před vyhlášením plebiscitu. Dne 13. 2. 1920 při vyhlášení plebiscitu na sporném území a začátku platnosti plebiscitních známek byla dodána dopisnice se známkou „Hradčany“ 15 h, opatřená již přetiskem SO 1920.

Dopisnice se známkou 20 h byla vydána až v průběhu plebiscitního období (15. 3. 1920), nebyla již opatřena uvedeným přetiskem a do sporného území nebyla dodána, jak již uvedeno výše. Přesto – jak dokládá naše ukázka – **byla poštovně použita**, a to v dofrankované podobě pro IV. tarifní období (1. 8. 1920 – 31. 12. 1921) se známkou „Hradčany“ 20 h modrozelená s přetiskem SO 1920, čímž byl splněn čs. tarif výplatného 40 h pro dopisnici v tuzemsku. **Co je však nejpodstatnější a nejpozoruhodnější: dopisnice byla odeslána z pošty Zvolen, jak dokládá otisk dvoukruhového můstkového**

razítka s datem posledního dne platnosti plebiscitních známek „ZVOLEN / 10 VIII 20 – 4 / c / * Č.S.P. *“, čímž byla úředně uznána, ač tato odesilací pošta do vymezeného plebiscitního území ani zdaleka nespádala (!). Zde tudíž použití plebiscitních známek nemělo oprávnění!

Nabízí se následující a zřejmě jediné logické vysvětlení této anomálie. Námi předložený exemplář dopisnice mohl vzniknout pouze migrací odesilatelky dopisnice z území plebiscitního do místa mimo toto území. A vskutku: podle rukopisného textu v levé části adresní strany dopisnice se dovídáme, že odesilatelka, jistá paní M. Müllerová, choť revidenta státních drah z Bohumína (plebiscitní území!) je „t. č. Zvolen“ (tj. mimo plebiscitní území!). To potvrzuje i datum nahoře vpravo na rubové straně dopisnice „Zvolen 10. VIII.“. Odesilatelka si 20halérovou plebiscitní známku nepochybně přivezla s sebou do Zvolna (to činí mnoho lidí – má při sobě malou rezervu potřebných poštovních známek pro případné okamžité použití), ve Zvolenu si koupila dopisnici a dofrankovala ji na požadovaných 40 h svou známkou SO 1920, aniž tušila, že momentálně platný poštovní předpis to neumožňuje. **Pošta Zvolen však byla tolerantní a „velkorysá“ a zásilku uznala.**

Připomínám jen pro úplnost, že tato „velkorysost“ nebyla tak neobvyklá, neboť v dojezdových vzdálenostech poštovní úřady mimo plebiscitní území tyto plebiscitní známky akceptovaly, zvláště ve slovenské části Oravy a Spiše.

Zdeněk Filípek

